

Zapadne sile res na delu za zrušenje "železnega zastorja"

Spletka na Češkem. — Obravnave v Bolgariji. — Notranja ruvarjenja v Jugoslaviji. — Kaj bo, ko se Stalin umakne s sovjetske vlade?

Zaeno s kovanjem atlantskega pakta se anglo-ameriška diplomacija veliko ukvarja z načrti za nasilne prevrate in državah za "železni zastor". To označbo jih je dal Winston Churchill v svojem govoru v Missouriju, a jo je ponovil po nekem drugem. On jo je le dramatiziral.

Intrig na kupe

Nobenega dvoma ni, da je politika anglo-ameriška bloka usmerjena ruvariti na znotraj v vsaki deželi takozvanega sovjetskega bloka. V ta namen vzdržujejo naši davkoplaćevalci razne "osvobodilne" odbore v Ameriki, nekaj jih vedi v Pariz in tudi v Londonu jih je precej.

Vse to stane. A še več pa vzdrževanje tistih, ki rujejo na domačih teh. Na Češkem in Slovaškem odkrijejo vsakega tokiko časa kup ameriških in angleških podtalnih agentov, ki pravljajo teren za morebitno puč, za invazijo, za cerkveno ustajo ali pa za splošni ekonomski polom, v katerem bi moral komunistični režim bežati in država pa bi prešla nazaj pod staro vodstvo.

Treba je pri tem imeti v uvidu, da je anglo-ameriška akcija proti sovjetskim "satelitom" ne samo političnega in propagandnega intrigiranja temveč ekonomskoga značaja. Nobena sovjetska "satelitka" ne dobi nicesar na upanje, dočim mečemo Grčiji, Turčiji, Italiji, Franciji, Angliji, itd. milijarde.

Nezdravo ekonomsko stanje

Ta način vojne prizadeva v narodnem gospodarstvu prizadetih dežel velike vrzeli in včasi v tej ali oni panogi tudi zastoj. Npr., radi bi zgradili most preko Donave, toda potrebova že leto, da moremo dati le Zed. države, mogoče tudi Anglija in sedaj tudi že Nemčija. Toda ti ga ne dajo na upanje in morda, če ti hočejo nagajati, tudi v zameno za kako drugo blago ne.

Misel anglo-ameriške diplomacije je, da bo s to taktiko države sovjetskega bloka tokiko oslabila in zmanjšala življenski

Ali vam je naročnina poteckla...?

Tekoča številka Proletarca je

2154

Ako je številka tukti VASEGA imena po NASLOVU na PRVI strani nižja, to pomeni, da vam je naročnina poteckla za toliko tednov kolikor je številka v vašem oklepaju nižja od gornje. Prosimo, obnovite jo!

Prihranite nam s tem pri delu in na počtnini!

WINSTON CHURCHILL NAJVEČJI POSPEŠEVATELJ "MRZLE VOJNE"

Po smrti pokojnega F. D. Rooseveltja je prišel na kratki obisk v to deželo medvojni premier Velike Britanije Winston Churchill. Rooseveltov naslednik Harry Truman ga je zelo oglašal in odšla sta na neko šolsko slavnost v malo missoursko mestece, kjer je Churchill bil slavnostni govornik.

To zamisel — označiti svetu vojno v eni ali v drugi obliki proti USSR in njenemu bloku, je ustvaril Churchill. In ko je pred dijaki v tistem malem kolegiju, in pred farmarji, Churchill udihal po Moskvi in njenih prvakih, je sedel predsednik Truman tik njega in mu navdušeno plaskal. Saj poročano je bilo tako.

Churchill je dosegel svoj namen.

Zapletel je nas v takozvano Trumanovo doktrino, v "mrzlo vojno", in v civilno vojno na Grškem.

To nas stane milijarde. In nihče ne ve, kaj se izcimi iz sedanjega našega histeričnega oboroževanja. Da li bo v takem ozračju mogoče ustvariti mir? Trajen mir? Ali mir, vzajemnost, ali le mir s silo atomskih bomb?

Ta isti Churchill je govoril zadnjo soboto v Bruslju v Belgiji. Čemu si jo izbral baš belgijsko glavno mesto, je znano le diplomatom, ki kujejo zapadni blok ali nov "cordon sanitair" okrog Sovjetske zveze. A je lahko znano tudi drugim — vsem, ki se brigajo za takozvane vnanje politične zadeve.

V vojni dobi se je Winston Churchill izkazal za najspomembnejšega državnika. Toda čim se je začela vojna sreča nagibati na stran zaveznikov, je pričel s svojo novo taktiko, zaježiti socialne prevrate in utrditi kapitalizem in pred vsem angleški imperializem.

To je bilo veliko podvzetje. Ko pa se prišli socialni potresi tudi v Anglijo z zahtevami, da se da svobodo Indiji, Burmi itd., je dejal, da on ne bo predsedoval vlad, kakršna bi si dala za nalogo likvidirati imperij njegovega veličanstva.

Prišle so volitve in Churchill s svojo torijsko stranko je bitko izgubil. Toda tudi laboriti, dasi so izvršili veliko svojih obljub, so nedaljaveli po stareih potih angleške torijske diplomacije in kar se Churchilla tiče, že njimi prav zadovoljen.

Angleški diplomatski aparat se ni pod laboriti nič spremenil. Še celo bolj agresiven je kakor pa je bil pod Churchillom in Edenom in pa ob enem popolnoma udinjan ameriškemu kapitalizmu. Doma ga odpravlja — saj tako na površju, drugod po svetu pa ga podpira.

V Bruslju je Churchill Evropo pozival v združenje zoper komunistično nevarnost. Njegova Evropa pomeni vse dežele zapadno od Poljske in škandinavske dežele. Sovjetsko zvezo smatra on za "azijatsko" — to je kulturno in gospodarsko manjvredno deželo, in enako mnenje ima o ostalih slovanskih državah.

Bilo bi veliko pametnejše, ako bi Churchill deloval za tak mir, ki bi ga lahko imeli brez oboroževanja. In milijarde, ki se jih troši za militarizem, bi še lahko za zdravstvo, za šolstvo, splošno blaginjo in za odpravljanje podložništva v takozvanih "zaostalih" in kolonialnih deželah.

Churchillu je štito njegov shod v Bruslju par tisoč policaiev in orožnikov. Komunisti in njegovi simpatizatorji pa so vse skupaj.

(Konec na 4. strani.)

Predsednik Truman zapretil z novo turo

Kakih tri tisoč demokratov je dne 24. feb. v Washingtonu plakalo za banketno vstopnico po \$100 vsaki in poslušali so Trumana, ko je jamjal, da bo moral speti na potovanje, ker ceprav je v lanski kampanji porazil republikanski kongres ter ga načomestil z demokratsko večino — niti ta ni zanik.

Po 52 dneh svojega zasedanja ni še ničesar storil za obljubljeno "Fair Deal" in Harry je svoje ljudi opozoril, da njegove kampanjske obljube se morajo izpolniti — in ako ne — pa bo udaril tudi po sedanjem kongresu, ker noče pa noče nič slišati o kaki socialni zaščiti, o zvišanju davkov na visoke dodatne in se sploh ne briga za nobene predsednikove obljube, ki jih je volilcem sipal v lanski volilni kampanji.

Nesreča v tem položaju za Trumana je bila, ko je govoril ljudem, ki so plačali, kakor že omenjeno po \$100 vsaki za načadan banket in skor vi izmed njih po več tisočakov lanskem letu v kampanjski sklad demokratske stranke. Torej je Truman ob tej priliki govoril "pol-

ljudje so mu iz prijaznosti ploskali, toda njegov "fair deal" bo prav malo upoštevan. Taftov-Hartleyev akt bo sicer odprt, toda nadomeščen z novim, ki bo stari postavi podoben. Uniči je ne bodo z njim skor nič pribilje.

Kaj pa socialna zaščita?

V tej deželi je še vedno kakih politik.

Zbora dveh naših ustanov v Chicagu fino uspela

Dne 25. februarja se je vrnil ozčni zbor Slovenskega delavskega centra. Udeležba je bila dobra in tudi poverljivih delnic je bilo mnogo zastopanih.

Razprave so se sukale okoli raznih vprašanj, npr., da sedanj prostori za družbeni klub ne zastostejo svojemu namenu in bo treba zgraditi kaj novega.

Sprememba v odboru je, da je novi tajnik Slovenskega delavskega centra Frank Lotrich. Prejšnji tajnik Frank Groser ni hotel več kandidirati. Direktorji pa je bilo dodanek nekaj novih članov v namenu, da bodo zastopniki družabnega kluba.

Vsa poročila so bila odobreна in računi so v redu. Frank Aleš je postal predsednik, Filip Godina je podpredsednik in Angela Zaitz druga podpredsednica. Anton Garden je zapisnikar, Frank Zaitz upravitelj poslopnih in stalnih direktorjev pa so nadzorniki in po člani publicistskega odbora.

Druga seja, ki jo je vredno tu omeniti, je bil občni zbor Jugoslovanskega hranilnega in posojilnega društva. Vrnila se je v soboto 26. feb. v Lawndale Masonic Temple, 2300 So. Marshall Ave. To je bila obenem slavnost tridesetletnice tega društva. Udeležba je bila velika — nad dve sto ljudi.

Poročila so bila zelo zanimativa, predvsem tajnikovo, ki je uključevalo statistike. Predsednik te ustanove, Joško Ovenc, je bil edini, ki je podal svoje poročilo v slovenščini.

V novem direktorju Jugoslovanskega hranilnega in posojilnega društva ni posebnih sprememb. Termin je potekel Donaldu J. Lotrichu, Franku Grosserju in Chasu Pogorelcu. Prvna dva sta bila ponovno izvoljena, namesto C. P. pa Ernest Drasler.

On je glavni književnik in upravlja v JSL še precej let.

Bivši direktor Chas. Pogorelec je z JSL precej storil posebno v dobi, ko se je zdele, da bo to nadstavljeno težko rešiti.

Na tej slavnosti je bilo pričičeno govorov in ke so bile volitve končane, se je pričela zabava in na razpolago je bilo jeduće in pižace.

Vrednost človeka ni odvisna samo od njegovega znanja, temveč v največji meri od njegove trdne volje za delo. — Herbert.

Moder je tisti oče, ki pozna svojega lastnega otroka.

— Shakespeare.

Molk je včasih nastrojila kritika. — Charles Buxton.

Resnica tepe ne samo laž, nego ji tudi molk lahko škoduje. — Amien.

Tudi čei zgubiš vse drugo, izkušnje ti ostanejo.

KOMENTARJI

Zbirka in presoja urednik

Take volitve se vrše, ako prejšnji poslanec umre ali pa će pusti svoj mandat. Kar je čudno je to: od leta 1945, ko je laburistička stranka dobila večino, ni se niti v enih dopolnilnih volitvah dobila večino konservativna (torejška) stranka. In to vzhod temu, da se je Winston Churchill pognal v kampanjo zanj z vso svojo govorniško spremstvo. Vendar pa toriji radi tega ne smejo biti v skrbih. Kajti v marsikam oziru igrajo laboristični igro za torije boljše kakor pa bi jo toriji zmogli.

Škandinavske dežele se mučijo z vprašanjem, ali naj se oslonijo na zapadni blok ali pa se proglasijo za "nevtralne". Anglo-ameriški pritisk nanje pa je tolikšen, da bodo pristopile v atlantski pakt — v veri, da ako bo Rusija nanje pritisnila, bo padena in premagana. V takem ozračju ne bo miru, tudi ako ne pride še tako kmalu do "vroeč" vojne.

Justični departement v Washingtonu ima na razpolago precej bivših komunistov — in nekaj izmed njih je bilo tukaj rojenih. Pričajo proti svojim bivšim sodelnikom in proti raznim izmišljanim in resničnim agentom sovjetske zveze. A tudi v Moskvi je imajo. Že kakega pol ducata ameriških državljanov je tam priglasilo izstop in se prijavilo v sovjetsko državljanstvo. Ena izmed njih je Annabelle Bučar iz Pennsylvanije, ki je bila uposlena v Moskvi v informacijskem uradu ameriške vlade. Nedavno je izšla njena knjiga o ameriški diplomaciji, ki je zelo zanimavna, toda našemu državnemu.

(Konec na 5. strani.)

FRANK ZAITZ

Nekaj o naših stvareh

Jožef Košak je stavil Proletarca že v Narodni tiskarni na Blue Island Ave. tik ulice, ki se imenuje Ashland Avenue.

To je bilo v letih že pred prvo svetovno vojno. On je pionirski slovenski tiskar v Ameriki. Bil je že pri Glasu Naroda, Ameriškem Slovencu, obratoval tiskarno Narodnega Glasnika v Duluthu, Minn. in sploh je bil zares pionir. Star je 75 let.

To je zadnja številka Proletarca, ki jo je on poslavil.

Nasledil ga bo češki stavec. Kakor jih ima n. pr. Prosveta.

Jaz sem Josipa Košaka prvič srečal v Duluthu, leta 1912.

e

Trdo je delal.

Potem sva se srečala, ko sem bil pomožni urednik Prosvete. To je bilo leta 1918.

Nato sva se znašla v naši (saj ni naša) sedanjosti tiskarni Adria. Vsake sorte šihte sva že imela v nji. Vozila sva se v to tiskarno z njegovim avtom ob vsakršni uri na delo in ob vsakršni uri domov.

Cestakrat ni dobil stroja do polnoči. Takrat je v tej tiskarni domoval urednik dnevnika Chicago Daily Record, Louis Budenz. Sedaj je renegat.

Joseph Drasler, ki je prišel k nam iz Forest Cityja, je čakal, da je Budenz skončal, in potem sva midva vlagala Proletarca. Josip Košak pa je stavil in se krejal nadnaju. Navadno smo naš šiht skončali okrog pete zjutraj in se vsi trudni, zaspani in jezni odpeljali v Košakovem avtu domov.

Vsi smo delali napol zastonj, ali pa skoro brezplačno. Bila je kriza. In vsi smo bili pri volji pomagati, da ohranimo Proletarca.

Joseph Drasler se je premislil in odšel v zvezno službo. Pomagalo mu je.

Urednik tega lista je tudi imel razne priložnosti, a se je odločil, kot kapitan potapljalce se ladje, da ostane na nji.

In je ostal.

Jože Košak je bil ne le stavec ampak tudi stvari naših listov. Malokomu je znano, da je bil on prvi "forman" v tiskarni SNP. A ker ima svoje manire in se ni mogel usoglasiti s tedanjimi vodji jednote, je službo ponosno pustil in ponosno odšel.

Urednik Proletarca mu želi — iskreno želi — še mnogo let plodovitega življenja.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, III.

GLASILLO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTICNE ZVEZE

NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morda biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za priobčitev s steklki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Jugoslav Workers' Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor Frank Zaitz
Business Manager Clarence Zaitz

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.

Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.
Telephone: ROckwell 2-2864

Ne talar, ne frak, še ne napravita cloveka, niti ne krone, ne tiare

Na svetu so bili mučeniki, ki so bili sežgani na grmadah, ali bili linčani, ali umorjeni z razbeljeno krono. Med njimi je bil Matija Gubec. Španija je poslala v smrt Francisco Ferrerja. Neketo ljudi je dalo — oziroma je moralo dati življenje radi prepričanja. In to vsled takega prepričanja, ki je imelo za svoj smotred socialno pravičnost za vse ljudi vseh polti in vseh ver.

Tisti, ki poznaajo zgodovino vedo, da je bila baš rimsko katoliška cerkev v zatirjanju pravičnikov najbolj okrutna. Vladarji so pod njim plasčem izkorisčali mase brezobzirno, oni pa, ki so se potegovali za Kristove nauke, in jih skušali uveljaviti, pa so bili proglašeni za krivoverce in njihov konec je bil izobčenje iz cerkve, nato mučilniška smrt.

Tisti, ki so minule tedne molili za kardinala Mendszentyja in dajali duhovnikom za maše, pač ne poznaajo te zgodovine. Niti ne resnice, čemu so vsled babjevštva baš katoliške dežele najbolj zaostale na svetu, napredovala pa so samo one, ki so se otrese rimske nadvlade s cerkvenimi, političnimi in socialnimi revolucionari.

Se bolj kakor katoliške države pa so zaostajale kulturno in gospodarsko pravoslavne.

S slednjimi je opravila boljševiška revolucija. V Franciji v njenih usodnih dneh revolucije buržavije, v Nemčiji Martin Luther, na Češkem je prinesel miseln prevar Jan Hus.

Sedaj so socialni preobrat spet na pohodu. Katoliška cerkev je proti njim. Ona je že zdavnata iz mučeniške dobe in postala je posvetna moč bolj kot pi katerikoli posvetni vladar. Posebno mogočna je bila v srednjem veku in tudi še pozneje — skozi do konca prve svetovne vojne.

Potem so se ji prilejila tla izmikati. Skodila ji je boljševiška revolucija — zelo težak udarec je bil zanjo razpad avstro-ogrskih monarhij in po tej vojni pa je izgubila Poljsko, Madžarsko, Slovenijo in Hrvaško, Čehoslovaško in svoj vir dohodkov pa tudi v ubožani Franciji, Spaniji, Avstriji, Bavarski itd.

Dobila pa si je zlat studenc v Zed. državah, v Kanadi in v latinski Ameriki in vrh tega ji je prisel na pomoč ves propagandni aparat naše vlade, ki je največji na svetu. Veliko bolj razpletet kot pa je propaganda Sovjetske zveze.

Tako smo dobili mučenika kardinala Mendszentyja.

Vendar pa se sij v nekaterih glavah jasni. Mar je clovek v škratu brez grehov samo zato ker je drugače oblečen kot naši smrtniki?

Ameriški poslanik v Budapešti, Chapin, je dejal, da so bili vse ameriški in drugi reporterji vnanje tiska, ki so bili pripravljeni na obravnavo, "v naprej od komunistov izbrani".

A je ob enem moral tudi priznati, da cenzure ni bilo. Karkoli so hoteli poročati, jim je bilo dovoljeno. In priznali so, da se na obravnavi ni šlo niti za las proti cerkvi, ampak zoper zlorabljanje cerkev v posvetne namene.

Kardinal Mendszenty je bil politik v prvi vrsti — duhovništvo mu je bila postranska stvar — zgorj sredstvo v pospeševanju svojih političnih ambicij.

Z Otonom habsburškim ni spletkaril za utrditev cerkve, ampak za povrnitev cerkve na prestol posvetne oblasti. Bilo mu je tudi zaradi 18 tisoč akrov njegove zemlje, ki mu jo je vzela država ter jo dala onim, ki so jo obdelovali.

Zanahaj se je na Zed. države, v močni veri, da se bodo že v letu 1947 zapletle v vojno proti Sovjetski zvezi, jo porazile in starci ogresi magnati, habsburžani in visoka hierarhija dobi nazaj vse kar je v socialni revoluciji dninarjev in industrialnih delavcev zgubila.

A vojne leta 1947 ni bilo, pač pa več in več socialnega prevrata — to se pravi — več in več "komunizma" na Ogrskem, Čehoslovaškem, Kitajskem in še marsik.

Kardinal Mendszenty je stavil na napačne karte in je vsled tega ob vse. A se mu vzliz temu ne bo godilo slabo, kakor se ne godi slabo zagreškemu nadškofu Stepinacu, ki je tudi računal na zmago reakcije. Bil je kajpada klerikalno vzgojen in med klerikalci težko dobiti misleca, ki bi hotel delati za pravičnost v prid navadnega cloveka. V Sloveniji se je uveljavil samo eden — dokler se je — in to je bil dr. Janez Evangelist Krek.

Sedaj je tudi on že pozabljen.

Tik za obravnavo proti kardinalu Mendszentyju se je oglašila Bolgarija. Ona se je lotila tokrat duhovnikov protestantovskih skupnosti.

Kratkomalo jih je obdolžila, da so duhovniki le vsled svojih oblačil, a pod kožo pa bržkone nimajo nikakršne vere razen v špijonaže za svoje gospodarje. V Budapešti je sodišče ravnalo preveč skriveno. Ni bilo prav, ker ni dovoljilo vsakemu ameriškemu propagandistu na obravnavo. Seveda bi lagali. Ampak laž, kakor pravi naš pregovor, ima krakte noge.

V Sofiji pa je pripuščeno na obravnavo vsem reporterjem. Saj tako je bilo poročano in upamo, da je to resica.

Justično ministarstvo bolgarske vlaže je izdalo poročilo, obješajoče 50 strani, v katerem navaja dokaze, da je oboženih 15 duhovnikov raznih protestantskih skupnosti bilo trenutnih ne za duhovništvo temveč v špijonskem poklicu. Špijon pa je dober let tedaj, ako je tudi propagandist — saj v tem slučaju v Bolgariji. Špijona v Franciji mora biti lepotica, zvit in navita noč in dan. Take je tam imel v prvi svetovni vojni kajzer in v drugi pa Hitler. Mnogi francoski poveljniki in ministri so bili okuženi z njimi.

Mentalno seveda.

V Bolgariji pa so zapadne sile zanesle "zapadne" kričanske

PREMOGARJEVE SANJE

EUGENE V. DEBS:

Lincoln v življenu in po smrti

(Leta 1923. je sod. E. V. Debs napisal za neki terheautski dnevnik članek, tikojoč se proslavljanju obtegne rojstva Abrahama Lincolna, ki pa ni bil priobčen. Urednik je na vprašanje odgovoril, da ni prejel rokopisa. Kopija članka je bila potem postana v objavo socialističnemu tisku. Debs opisuje hinavčino kapitalističnega časopisa, ki danes povlečuje Lincoln, v življenu ga pa na najgrje načine napadalo. — Priomba prevajalec.)

Letošnja proslava obletnice Lincolnovega rojstva se je ravnomer zavrsila po vsem svetu. Kakor vsako leto, smo čuli tudi letos raznovrstne hvale in češčenje umrlega Lincoln. Iz teh izvajanj bi kdo sklepal, da je bil umrli Lincoln nekak arhangel ali svetnik, celo sam Bog, namesto preprost mož, navadno človeško bitje. V tisočih in tisočih kolonah izraženega sožaja in neizmerne hvale ni bilo najti niti ene same kritične besede, niti ene protivnega komentara.

Toda vedno ni bilo tako. Zivi Lincoln in umrli Lincoln sta v javnem ocenjevanju dva popolnoravnih bitja — eden zančevan in ponizevan na stopnjo kriminalca, drugi češčen in posvečen.

Ni moj namen poveličevati Lincoln kot kako svetost; izraziti hočem napram, njemu kot človeku le moj skromen poklon. Jaz ga ne ljubim zato ker je bil božanstvo, kar ni bil, ampak zato ker je bil človeški, in ravno to je tisto, kar mnogi izmed nas nismo. Izkazal se je za smrtnika in ne za božanstvo, in to z napakami, ki jih je storil. On bi bil obdržal zamorsko pleme v sužnosti, ki bi bilo potrebno za obavarovanje celote republike.

Wendell Phillips bi razbil tisoč Unij — in jaz mu odobravam — aki bi bilo potrebno za osvoboditev sužnjev.

Poveljevanje Lincolnu se danes predstavlja vse tisto, proti čemu se je Lincoln boril vse svoje življenje, si prilašča vso dedičnostno njegove slave in glorie, med tem pa njeni voditelji maskarijo v svojih s krvjo omadeževanih listih, izrabljajoč Lincolnca za svoje nesramne namene. Lincoln je služil ljudstvu in v tej službi mu je bilo vezno tudi njegovo dragoceno življenje. Voditelji stranke, ki si laste dedično njegovega slovesa, pa izdajajo v njegovem imenu apele na

vere, dobro vedoč, da ne bodo pridobile več kot kako prgišče sledbenikov. Ampak pod verskim plaščem — pod masko, da te ščiti svoboda veroizpovedanja, greš lahko med ljudi in ruješ.

Bulgarija je pravoslavna po veri. Njeno kmečko ljudstvo ne bi šlo iz svojega ortodokstva za nobeno ceno.

Predstavite si n.p.r., če bi prišli med kmete v Slobodniji metodični, presbiterijanski, baptistični in drugi slični svečeniki — koliko vernikov pa bi mogli iztrgati katoliškim župnikom in kapljanom?

Nic.

A v politične svrhe pa jih bi nekaj le dobili. Ne za bogočastje ampak v namene, katere goji ena ali druga sila, ki vadila s Kristusom haljo.

Mar naš predsednik Truman vzdržuje svojega poslanika pri papežu zaradi Boga ali vere?

Kaj še? Trumanov poslanik, ki je bil dodeljen zastopati našo deželo pri papežu še pod Rooseveltom med vojno, ni kataličan in pravijo, da se tudi za svojo cerkev ne briga, razen da ji denarno pomaga. Briga pa se za posvetne stvari. Naučil se je tega že v mladosti, ker on je bogataš. Potem je postal načelnik jeklarskega trusta.

In sedaj je zastopnik "krščanske" Amerike v stolici rimske katoliške cerkve.

Cemu? Mar zato, da bi širil Kristov evangelij? Kaj še! V tak namen bi mu ne bilo treba hoditi v Rim.

Gre se seveda za posvetne stvari. In vsakdo ve, da je tudi Kristov namestnik na zemlji rajše na zemlji v nebesih — kakor pa na "drugem svetu".

Boj je torej za posvetne dobrine, pa tudi ako si oblečen v kardinalske ornate ali pa pokrit s tiaro.

ljudstvo v korist svojih interesov in ga tako sramotno izdajajo.

Lincolnova slava je postal nekako zavetje političnih grafarjev, kakor je postal Kristus slabotnih in revnih zaščita hipokritičnih kramarjev, ki ga v njegovem imenu vsak dan izdajajo.

Lincolnova slava je postal nekako zavetje političnih grafarjev, kakor je postal Kristus slabotnih in revnih zaščita hipokritičnih kramarjev, ki ga v njegovem imenu vsak dan izdajajo.

Lincoln je natančno enakega kovača kakor izdajalec, ki je bil obešen v Charlestonu (John Brown) — abolicionist (zagovornik odprave suženjstva — Op. prev.) najbolj rdeč barve, zmožen iti pod vplivom drugih v najkrajnejši ekstremiti. Clovek je Lincoln, brez rafinacije in izobrazbe, bo igračka v rokah svoje stranke, vrteč se v siklonu masnih strasti, aki dobi kontrolo vlade v svoje roke.

Bostonski list "Post" je postal v izdaji z dne 21. maja 1860 slednje:

"Lincoln je natančno enakega kovača kakor izdajalec, ki je bil obešen v Charlestonu (John Brown) — abolicionist (zagovornik odprave suženjstva — Op. prev.) najbolj rdeč barve, zmožen iti pod vplivom drugih v najkrajnejši ekstremiti. Clovek je Lincoln, brez rafinacije in izobrazbe, bo igračka v rokah svoje stranke, vrteč se v siklonu masnih strasti, aki dobi kontrolo vlade v svoje roke."

Bostonski list "Post" je postal v izdaji z dne 21. maja 1860 slednje:

"Lincolnov talent je zaporeden v sposobnosti za demagogijo. Ljudje, ki so ga pozvali Boston so mislili, da je njegov govor vreden \$50 do \$100, so sedaj presezenčni, kajti tisti, ki so ga čuli, niso mogli zapasti, v čem naj bi bil velikan. Lincoln je lahko samo orodje fanatičnih band, katere bo vodil. To je resnica v tej stvari, pa naj ga njeni pristaši še tako povzdužijo v povlečujejo."

List "Philadelphia Evening Journal" je napravil 24. maja 1860 "nigger loverju" slednji poklon:

"V vsej Lincolnovi zgodovini ni najti niti malo intelektualne sposobnosti in nikakih uspehov, ki bi ga mogli opraviti za nominiranje v tako važen odgovoren urad. Njegov neolikjan jezik, njegov neliteraren stil, in njegova odurna, vulgarna personaliteta v debati se zelo razlikuje od elegance in klasičnega oratorstva eminentnega senatorja iz New Yorka."

Na stotine vodilnih listov, najšibke revije, dnevnikov ali tednikov je prikazovalo ljubezničega Lincolnu kot spako, posast, opico, črnorokarja in nizkotenga političarja, in vsak izmed teh listov ki danes še izhaja, ga sedaj slavi in onečača njegov spomin z ostudno evlogijo.

Kar je pisalo časopisje "intervenor" nekdaj o Lincolnu, piše sedaj o "rdečkarjih", vstevki socialistične, progressivne in druge radikalcev; sedaj smo mi dobili naslove kot so n. pr. "nigger-lovers", "traitors" itd. Sedaj pravijo nam izdajalci in v imenu Lincolnova pozivajo ljudstvo v boj zoper nas, zato, ker se borimo za resnico, v pravico. Ampak ... popularni maliki Lincolnovi dnevi so danes pozabljeni ali pa na potu v pozabljajo.

Lincoln je nesmrtn, ustvaril si jo je s svojim bojem za pravico in resnico.

Gre za resnico, v pravico. Ampak ... popularni maliki Lincolnovi dnevi so danes pozabljeni ali pa na potu v pozabljajo.

Lincoln je nesmrtn, ustvaril si jo je s svojim bojem za pravico in resnico.

Gre za resnico, v pravico. Ampak ... popularni maliki Lincolnovi dnevi so danes pozabljeni ali pa na potu v pozabljajo.

Lincoln je nesmrtn, ustvaril si jo je s svojim bojem za pravico in resnico.

Gre za resnico, v pravico. Ampak

PRIPOVEDNI DEL

Miško Kranjec:

Fara Svetega Ivana

ROMAN

(Nadaljevanje.)

Tako so med kvartanjem gnat razgovor vse vprek, kakor se je pač kdo česa spomnil. Zdaj o županu, ki jim je vsem ležal v želodeu zaradi svojega klerikalstva, zdaj o župniku, ki ga prav tako niso mogli, zdaj o poštari, zdaj o učiteljstvu, pa je bilo naravno, da so se spomnili tudi Klemenčevih, tembolj ker sta bila novinca pri Svetem Ivanu in na svoj način še vedno nekliko skrivenostna. Podlesek je Gizo kar pohvalil kot "fejs babo". Da ima jezik; kakor kopriča že. Pa mu je, "ko sem jo, veste, po svoji starci navadi počaši ves svet! Na srečo jem je Hitler še o pravem času stopil na prste!"

Plavšek je nekaj časa premišljeval, zlasti to o Hitlerju, dokler naposled ni dejal kljubuječe: "Ze prav. Ampak po mojem boljševizem ali komunizem, ali kar že, zgolj ruska zadovoljstva, ne pa evropska, še manj stvarna. Po mojem je za nas Hitler toliko nevaren kakor Rusi, če ne bolj. Hudič vendar! Ovci mora biti navsezadnjem vseeno, ali jo raztrga lev ali volk, nobenega ne more bolj ljubiti! In navsezadnjem, ta sovražnik je tu pod oknom, oni pa je v Aziji. Da odkrito povem, tega pod oknom me je bolj strah."

"Hitlerju," je odgovoril Sušnik, "vendar ni do takih berških narodov, kakor smo mi. Njegov cilj so Anglia, morje in kolonije. Mi mu pa ne moremo biti sovražnik, lahko pa smo mu zavezniki in priatelji. Mi moramo tako plesati, kakor bodo igrali veliki narodi. Pa se mi zdi, da imamo od močne in bogate Nemčije lahko koristi, od Anglike pa je nismo imeli in je ne bomo."

"Jaz zase," se je upiral Plavšek, "bi rajši imel revnega, a mirnega sosedja, ko pa močno Nemčijo. Videl sem njihove nove zemljepisne karte. Tam ni Slovenije. To ni krivo neznanje, pač pa, po mojem, politika. Pretnoto bi bila žaltava, da bi slovenski narod moral zginuti s površja zemlje, ko se je šele začel prebutati."

"To so prazni strahovi," je odvrnil Koren in hotel nadaljevati pa mu je Plavšek vpadel v besedo:

"Strahovi! Ali je tudi Češka bila tak strah?"

"Čehi!" je vzkliknil Koren. "Sami so si bili krivi! Hoteli so vojno. Saj so celo hoteli boljševike poklicati na pomoč!"

"To so same bajke," je odvrnil mal debeli Plavšek odločeno, da bi se vzneširal. "Stara pravljica, kako je ovca volku vodo kalila. Jaz sem proti boljševikom. Ampak, da bi zaradi tega kdo imel pravico golit druge narode, to pa ne."

"Pazi, duša salamenska!" je tedaj vzkliknil Podlesek. "Pusti zdaj Evropo, boljševizem in Čehe. Čehi so svojo odigrali, ti pa še ne. Pagata sem nama napo-

"Komunistična banda," je dejal Koren. "Kar sem poznal komunistov, so bili vsi prostaški, celo pa v takih stvareh." Katero stvari je s tem menil, niso vedeli. Zato so molčali, razen Podleška, ki je nekaj pomežknil in dejal:

"Naj bo, kakor že hoče. Meni babnica ugaja. Nič niti jokava. — Ti hudič ti. Da lahko koketiram z njo! Take mi niše nobena zasolia! Nimam rad solzavih bab, sem že dovolj star."

"Rečem vam, boste že še videli," je dejal Koren in čutil, da se mora že zdaj bojevati proti onima, "kakšnega hudiča bosta zaigrala. Se ne poznate komunistov. Komaj je prišel, pa je že začel med učitelji!"

"Meni lahko igra o komunizmu z orkestrom ali pa samo na flauto," je menil Sušnik. "Me ne bo nič ganilo."

"Kaj pa mi more?" je rekel Plavšek. "Nazadnje pa nisem otroče, ki bi me pridobil s tako

vedal. Toliko debatiraš, da samo fušaš!"

Ta opomba je govor o politiki prekinila in spet so privlekli na dan kvartaški slovar, tolki s členki po mizi, se izvivali in si pretili, zmerjali, a se nazadnje smejali.

Medtem ko je Mica sledila igri, je Zofija molče sedela in premišljala svoje stvari.

4

Naslednje jutro je oskrbnik Miha že navsezadnjem pospravljal po kuhinji pri Sušnikovih. Nekoč mu je Mica rekla: "Miha, vi ste moja dekla!" Bila je to šala, rečena pri pijači. Toda Miha je vendar čutil, da je v tej hiši v resnici navadna dekla.

Njegovo oskrbnisko delo je bilo po ustrem dogovoru dokaj natančno opremljeno in plača s tistim delom še za silo primerna v teh krajih, kjer so bili ljudje grdo izkoriscani. Za vse drugo delo, ki ga je Miha opravljal, in vse sitnosti, ki jih je imel s tema človekom, pa ni dobival nikake plače. Tega dela je bilo veliko. Odškodoval se je tu pa tam nekoliko sam, — a le toliko, da ni bilo opazno. Zakaj Miha ni hotel zgubiti te službe, ko je bila pri Svetem Ivanu za kruh dokaj trada. Sicer pa je bil tudi pošten in se je kot revolucionar često potolažal: Vse to bomo nekoč tako ali tako mi vzel v roke.

Naj je Miha še tako razmišljal, kako bi se rešil tega dela, mu ni preostalo nič drugega, kakor da je bil še naprej "dekla". Zakaj Miha razen hiše, vrtca in oralna zemlje ni imel nicesar pač: ženo in sedem otrok. Res so trije že "sfrčali" po svetu, najstarejši je bil v Zagrebu ključavnicaški pomočnik, drugi se je učil krojaške obrti, tretja, dekle, pa za šivilo, toda štirje "grili" so še vedno čepeli doma za pečjo in samo odpirali usta za kruhom. A tudi ti so vedeli, da bodo, ko dorastajo, romali po svetu. Zakaj oče Miha je bil takega mnenja, da je bodočnost v rokah delavcev; če bi pa ostali pri Svetem Ivanu, bili bodo sami hlapci.

"Delavci bodo vladali svet," je razlagal doma svojemu drobišu, kadar so sedeli okrog mize. "Delavci bodo pometli z vso to umazanijo po svetu!"

Naj se je mati Tilka, osemtridesetletna ženska, pobožna in ponizna, še tako trudila, da bi otela otroke pred temi moževimi nevarnimi nauki — zakaj doma so o revolucijem in podobnih nevarnih stvareh govorili tako preprosto, kakor si drugod pripovedujejo pravilice, — otroke ni mogla strgati očetovemu vplivu. Sicer so jo ubogali, hodili v cerkev, molili doma, toda očetovo govorjenje o revoluciji se rajši poslušali kakor župnikove pridige.

Sicer pa se je pobožna Tilka bojevala tudi z možem vsa leta svojega zakona. Zakaj Miha se je poleg dela ukvarjal tudi s politiko in to s tako politiko, ki ni bila, po njenem, "dopadljiva ne bogu ne ljudem". Zakaj Miha je stal v večni opoziciji, in kateri koli volitve so ga vedno vrgle v najbolj srdite boje z vso občino. Njegova stranka pri Svetem Ivanu je bila pičla in je dobila vedno samo toliko glasov, da jih je lahko "na prste seštel". Pet najst do dvajset glasov, ki jih je dobil, proti osemstotim v vsej občini, ni pomenilo nič. Kljub temu so ga ljudje spoštovali in je imel pred volitvami in po volitvah dokaj poslušalcev in pristašev, ki so pa seveda, ko je bilo treba na glas povedati, koga voliš, kratko in malo odpovedali. Niti župnik ga ni imel ne za norega ne za nepomembnega. Nekoč se je resno trudil, da bi ga pridobil in mu je poleg drugega obljubil tudi mesto v občinski upravi. Zakaj Zadravec je dobro vedel, da bi se v posebnih razmerah ta stvar lahko dokaj spremenila in bi volitve s kroglicami dvignile Miho.

(Dalje - zrhnodi)

Naj znano, kako je bilo. Oče bolehen, sestradan in morebiti še razdrazen, od vonja po dimu, ki se zaradi dežja in megle že davno ni sukljal naravnost načviku iz dimnika, marveč se je sklanjal niz dol, se razblinjal, širil in gomzel po zemlji in se plazil odondi iz mesta celo semkaj in prinašal vonj zakurjenih toplih ognjišč, obilne jedace, pecenega in prekajenega mesa, brčas je oče začel sina preklinati in kregati, zakaj ga nikdar nikoli ne obišče, zakaj mu ne prinese kaj za pod zob; zakaj ne bi vsaj tedaj, kadar njemu dajo — saj dehti po kolinah in pijači — prinesel vsaj koščka svojega deleža, da bi oče le malo založil. Ce pa tega ne more, bi mu vsaj sleherni dan prinesel malo vo-

TRI MILLIONE brezposelnih v tem letu. Kaj, če nastane kriza zares? Prerokujejo, da bo v tem slučaju 30 milijonov delavcev vrženih na cesto.

BORISOV STANKOVIĆ:

SKVARJEN DAN

Pred dvajsetimi leti je umrl znameniti srbski pisatelj Bora Stanković, ki ga Slovenci poznamo po prevodu njegovega mojstrskega romana "Nečista kri" — delo bomo v kratek videli tudi v filmu. Rodil se je v Vranju leta 1876, dve leti prej, preden je bilo Vranje osvobojeno izpod turske oblasti in priključeno Srbiji. Otroška leta je preživel kot sirot v patriarhalni, nekoc premožni babični hiši, kjer so se mu močno vtisnili v spomin starinski običaji, propadanje meščanskih družin, konec lažnega razkošja, verske morale in vsega, kar je še preostalo iz turških časov. Književno delo Bore Stankovića je prepleteno z neštetimi spomini na stare Vranje in je polno bogatih prizorov pa tudi čudovite poezije. Njegovo zbrano delo je izšlo leta 1928 v Beogradu. Naslednjega leta je iz zbirke "iz mojega kraja".

Visok, svetel postaven fant z delbenim, zabuhlim licem, toda z mehkimi plavimi lasmi kaže dete.

Bil je edinec. Ko je mati umrla, se oče bojda zaradi njega ni hotel drugič oženiti. Sam ga je kopal, sam oblačil in ga je, kakor vsak pek, redil s samim mehkim kruhom, kakor so govorili, z belim pecivom in mlekom, in je delal z njim v težje svoji nizki majhni pekarni, ki je resa bila osamljena, na koncu mesta, a je vendar moral mimo nje, ktor koli je hotel stolpi v mestu. Zlasti kmetje in popotni ljudje. Oče je bil že ostarel, zgrbiljen, pa vedno mrkega obrazca, z dolgimi, nasukljanimi in spuščenimi brki. Nikoli ni z nikom govoril, nikogar ni poznal. Edino, da je imel opravka s fanti, prodajalci peciva, ki so pri njem kupovali in na svojih trščatih dobro rejenih oslikih raznasišali pecivo po vaseh in ga prodajali ali še rajši zamenjavali za jajca in drugo. Doli v mestu pa je imel stike samo z občino in oblastmi in je venomer plačeval globe, ker kakor zanalač ni hotel po zgledu drugih pekov peči in prodajati kruha po meri, ki jo je določila oblast, marveč je ravnil, da se venomer posedava tam in čaka na sina, da bi mu kaj prinesel, kadar pač pride. Pa tudi za sina niso prav vedeli. V mestu ga že dolgo niso več videli. Misili so, da se zagotovo klati prodajalci peciva, ki so pri njem kupovali in na svojih trščatih dobro rejenih oslikih raznasišali pecivo po vaseh in ga prodajali ali še rajši zamenjavali za jajca in drugo. Doli v mestu pa je imel stike samo z občino in oblastmi in je venomer plačeval globe, ker kakor zanalač ni hotel po zgledu drugih pekov peči in prodajati kruha po meri, ki jo je določila oblast, marveč je ravnil, da se venomer posedava tam in čaka na sina, da bi mu kaj prinesel, kadar pač pride. Pa tudi za sina niso prav vedeli. V mestu ga že dolgo niso več videli. Misili so, da se zagotovo klati prodajalci peciva, ki so pri njem kupovali in na svojih trščatih dobro rejenih oslikih raznasišali pecivo po vaseh in ga prodajali ali še rajši zamenjavali za jajca in drugo. Doli v mestu pa je imel stike samo z občino in oblastmi in je venomer plačeval globe, ker kakor zanalač ni hotel po zgledu drugih pekov peči in prodajati kruha po meri, ki jo je določila oblast, marveč je ravnil, da se venomer posedava tam in čaka na sina, da bi mu kaj prinesel, kadar pač pride. Pa tudi za sina niso prav vedeli. V mestu ga že dolgo niso več videli. Misili so, da se zagotovo klati prodajalci peciva, ki so pri njem kupovali in na svojih trščatih dobro rejenih oslikih raznasišali pecivo po vaseh in ga prodajali ali še rajši zamenjavali za jajca in drugo. Doli v mestu pa je imel stike samo z občino in oblastmi in je venomer plačeval globe, ker kakor zanalač ni hotel po zgledu drugih pekov peči in prodajati kruha po meri, ki jo je določila oblast, marveč je ravnil, da se venomer posedava tam in čaka na sina, da bi mu kaj prinesel, kadar pač pride. Pa tudi za sina niso prav vedeli. V mestu ga že dolgo niso več videli. Misili so, da se zagotovo klati prodajalci peciva, ki so pri njem kupovali in na svojih trščatih dobro rejenih oslikih raznasišali pecivo po vaseh in ga prodajali ali še rajši zamenjavali za jajca in drugo. Doli v mestu pa je imel stike samo z občino in oblastmi in je venomer plačeval globe, ker kakor zanalač ni hotel po zgledu drugih pekov peči in prodajati kruha po meri, ki jo je določila oblast, marveč je ravnil, da se venomer posedava tam in čaka na sina, da bi mu kaj prinesel, kadar pač pride. Pa tudi za sina niso prav vedeli. V mestu ga že dolgo niso več videli. Misili so, da se zagotovo klati prodajalci peciva, ki so pri njem kupovali in na svojih trščatih dobro rejenih oslikih raznasišali pecivo po vaseh in ga prodajali ali še rajši zamenjavali za jajca in drugo. Doli v mestu pa je imel stike samo z občino in oblastmi in je venomer plačeval globe, ker kakor zanalač ni hotel po zgledu drugih pekov peči in prodajati kruha po meri, ki jo je določila oblast, marveč je ravnil, da se venomer posedava tam in čaka na sina, da bi mu kaj prinesel, kadar pač pride. Pa tudi za sina niso prav vedeli. V mestu ga že dolgo niso več videli. Misili so, da se zagotovo klati prodajalci peciva, ki so pri njem kupovali in na svojih trščatih dobro rejenih oslikih raznasišali pecivo po vaseh in ga prodajali ali še rajši zamenjavali za jajca in drugo. Doli v mestu pa je imel stike samo z občino in oblastmi in je venomer plačeval globe, ker kakor zanalač ni hotel po zgledu drugih pekov peči in prodajati kruha po meri, ki jo je določila oblast, marveč je ravnil, da se venomer posedava tam in čaka na sina, da bi mu kaj prinesel, kadar pač pride. Pa tudi za sina niso prav vedeli. V mestu ga že dolgo niso več videli. Misili so, da se zagotovo klati prodajalci peciva, ki so pri njem kupovali in na svojih trščatih dobro rejenih oslikih raznasišali pecivo po vaseh in ga prodajali ali še rajši zamenjavali za jajca in drugo. Doli v mestu pa je imel stike samo z občino in oblastmi in je venomer plačeval globe, ker kakor zanalač ni hotel po zgledu drugih pekov peči in prodajati kruha po meri, ki jo je določila oblast, marveč je ravnil, da se venomer posedava tam in čaka na sina, da bi mu kaj prinesel, kadar pač pride. Pa tudi za sina niso prav vedeli. V mestu ga že dolgo niso več videli. Misili so, da se zagotovo klati prodajalci peciva, ki so pri njem kupovali in na svojih trščatih dobro rejenih oslikih raznasišali pecivo po vaseh in ga prodajali ali še rajši zamenjavali za jajca in drugo. Doli v mestu pa je imel stike samo z občino in oblastmi in je venomer plačeval globe, ker kakor zanalač ni hotel po zgledu drugih pekov peči in prodajati kruha po meri, ki jo je določila oblast, marveč je ravnil, da se venomer posedava tam in čaka na sina, da bi mu kaj prinesel, kadar pač pride. Pa tudi za sina niso prav vedeli. V mestu ga že dolgo niso več videli. Misili so, da se zagotovo klati prodajalci peciva, ki so pri njem kupovali in na svojih trščatih dobro rejenih oslikih raznasišali pecivo po vaseh in ga prodajali ali še rajši zamenjavali za jajca in drugo. Doli v mestu pa je imel stike samo z občino in oblastmi in je venomer plačeval globe, ker kakor zanalač ni hotel po zgledu drugih pekov peči in prodajati kruha po meri, ki jo je določila oblast, marveč je ravnil, da se venomer posedava tam in čaka na sina, da bi mu kaj prinesel, kadar pač pride. Pa tudi za sina niso prav vedeli. V mestu ga že dolgo niso več videli. Misili so, da se zagotovo klati prodajalci peciva, ki so pri njem kupovali in na svojih trščatih dobro rejenih oslikih raznasišali pecivo po vaseh in ga prodajali ali še rajši zamenjavali za jajca in drugo. Doli v mestu pa je imel stike samo z občino in oblastmi in je venomer plačeval globe, ker kakor zanalač ni hotel po zgledu drugih pekov peči in prodajati kruha po meri, ki jo je določila oblast, marveč je ravnil, da se venomer posedava tam in čaka na sina, da bi mu kaj prinesel, kadar pač pride. Pa tudi za sina niso prav vedeli. V mestu ga že dolgo niso več videli. Misili so, da se zagotovo klati prodajalci peciva, ki so pri njem kupovali in na svojih trščatih dobro rejenih oslikih raznasišali pecivo po vaseh in ga prodajali ali še rajši zamenjavali za jajca in drugo. Doli v mestu pa je imel stike samo z občino in oblastmi in je venomer plačeval globe, ker kakor zanalač ni hotel po zgledu drugih pekov peči in prodajati kruha po meri, ki jo je določila oblast, marveč je ravnil, da se venomer posedava tam in čaka na sina, da bi mu kaj prinesel, kadar pač pride. Pa tudi za sina niso prav vedeli. V mestu ga že dolgo niso več videli. Misili so, da se zagotovo klati prodajalci peciva, ki so pri njem kupovali in na svojih trščatih dobro rejenih oslikih raznasišali pecivo po vaseh in ga prodajali ali še rajši zamenjavali za jajca in drugo. Doli v mestu pa je imel stike samo z občino in oblastmi in je venomer plačeval globe, ker kakor zanalač ni hotel po zgledu drugih pekov peči in prodajati kruha po meri, ki jo je določila oblast, marveč je ravnil, da se venomer posedava tam in čaka na sina, da bi mu kaj prinesel, kadar pač pride. Pa tudi za sina niso prav vedeli. V mestu ga že dolgo niso več videli. Misili so, da se zagotovo klati prodajalci peciva, ki so pri njem kupovali in na svojih trščatih dobro rejenih oslikih raznasišali pecivo po vaseh in ga prodajali

★ ★ KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE ★ ★

NEKAJO NAŠEM SEDANJEM DRŽAVNEM TAJNIKU IN O NJEGOVEM ŽIVLJENJU

Portfelj ministra v njenih državnem oddelku, ali zunanjem ministrstvu. L. 1941 je bil imenovan za pomožnega tajnika ekonomskih zadev pod tedanjim državnim tajnikom Cordell Hullom. Ostal je na svojem mestu tudi pod kasnejšimi tajniki Stettiniusom in Byrnesom. Tekom let je izvedel poganjajo izmenjalno ali dvojestansko trgovino med to deželo in drugimi zunanjimi silami ali državami; v njegovo področje je spadala tudi odgovornost za lend-lease dogovore. Skupno ozir. s delovanjem David E. Lilienthalom, je tudi izdelal poročilo o mednarodni kontroli atomske sile. To je kasneje tvorilo temelj načrta za vladno kontrolo, katerega je Bernard M. Baruch predložil atomski komisiji Združenih narodov v juniju l. 1946. (Ta načrt je komisija večinsko sprejela, toda končna akcija se ni bila podvzeta, ker je planu nasprotovala Sovjetska zveza.)

Mi smo poleg Sovjetske unije in Velike Britanije militaristična sila. Ponašamo se, da smo najjačja na svetu. Moskva nam ocita, da stremimo po svetovni nadvlasti in v resnici je pod našo kontrolo že velik del sveta. Vsa severna in vsa latinska Amerika, Vsa Afrika. Velik del Sredozemlja, aka hočemo v njemu šteti Francijo, Italijo, Grčijo in pa razne druge države v zapadni Evropi. Washington vlada največji del Nemčije, ima v področju, aka prav sedaj še neuradno, fašistično Spanijo, na njegovi strani so škandinavske dežele, vladamo Japonsko in naši diplomati se skušajo sporazumi tudi z zmagovalimi kitajskimi komunisti, predno nas bi mogla v tem Moskva prehiteti.

Ves angleški imperij je na strani naše vlade. In je tudi ves odvisen od nje. Torej pomeni v tem položaju urad državnega oddelka, ali po evropsko, ministrstvo v njenih zadev, res veliko več kot katerikoli druga država ministrstva inostranskih poslov, z možno izjemo ministra v njenih zadev Sovjetske unije. To službo v USSR ima Vjačeslav Molotov.

Pri nas jo ima že nekaj mesecev Dean Acheson. Kdo je on? Konservativce seveda, toda vzhodnemu temu je imel v kongresu nekaj nasprotnikov, predno so ga potrdili. Rekli so, da je imel nekoc "prijetno" besedo za Moskvo. Dokazal je, da je bil ves čas v soglasju z današnjo takozvanou Trumano doktrino in ji je res tudi bil.

Informativna agencija Common Council ima o novem Trumanovem državnem tajniku sledče poročilo:

Novi državni tajnik se licno oblači in ima na zunaj izgled kulturnega in dobro vravnotevnega človeka, ki je prava podoba diplomat. Časnikarji menijo, da je prijazen in ne pretežko dosegljiv za časnikarske razgovore. Je poročen in imata zeno tri odrasle otroke. Acheson je sin episkopalnega duhovnika, ki je postal škof države Connecticut. Mladi Acheson je pojavil pravljatne šole, kot kasnejši dijak imenovanja na važna mesta v pa je pojavil Yale univerzo in

SOMETHING TO WORRY ABOUT
—Hanny in the Philadelphia Inquirer.

študiral je tudi na pravnem oddelku Harvard univerze. Po nekaj letih privatne odvetniške prakse je dobil prvo vladno mesto l. 1933, ko je bil imenovan za zakladniškega podtajnika. Na tem mestu ni dolgo ostal radi ne-sprouzama glede administracijskih poslovnih smernic. Po sedmih letih privatne odvetniške prakse se je vrnil v javno življenje in si pridobil izkušnje, ki so ga usposobile za njegovo sedanje odgovorno mesto Predsednik. Predsednik je sodeloval s komisijo, ki proučuje možnost reorganiziranja izvrševalnega dela vlade — načelnik te komisije je bivši predsednik Hoover. Mr. Acheson se posebno zanimal za reorganiziranje državnega predelom po svetu.

DR. R. NEUBAUER: BOJ PROTI BOLEZNIM V SLOVENIJU

BCG — cepljene proti jetiki

Dolg in naporen je človekov boj proti bolezni. V tem boju, ki ga bijejo ljudje od najstarejših časov in za najrazličnejšimi sredstvi, je sodobna medicina izvojevala že mnogo sijajnih zmag. Saj današnji človek niti ne ve več za mnoge, mnoge bolezni, ki so pred stoletjem ali dve človeštvo še spravljale v obup.

Črna kuga, azijska kolera, črne koze, pegavec in mnoge druge bolezni so svoj čas redčile človeštva in zlasti udarjale po otrocih. Starejši med nami se še spominjajo neredkega pojave ljudi s kožnim obrazom. Odkar je pri nas uvedeno obvezno cepljene otrok proti kozam po metodah, ki jo je prvi rabil angleški zdravnik Jenner konec 18. stoletja, takih ljudi ne srečujemo več. Težki primeri davice in škrilatinke — te dve bolezni sta bili še po prvi svetovni vojni strah in trepet staršev — so danes razmeroma redki.

Preprečevanje bolezni s pomočjo cepljenja je danes nekaj samo po sebi umiljivega. S tem, da vcepmo otroku bolezen v zelo blagi obliki, ga napravimo neobčutljivega ali vsaj bolj odpornega proti določenim bolezniškim kalem. Če s cepljenjem pravočasno mobiliziramo obrambne moći, potem ali sploh ne pride do bolezni, ali pa opravi telesni ali pa prenevarni.

Sele l. 1921 se je po dolgoletnih pripravah posrečilo francoskih učenjakom — zdravniku Calmettu (izgovorjava Kalmet) in veterinarju Guerinu (izg. Geren), da sta odkrila cepivo, ki je bilo učinkovito in nenevorno obenem.

PRVA SLOVENSKA PRALNICA

Parkview Laundry Co.

1727-1731 W. 21st Street CHICAGO 8, ILL.

Fina postrežba — Cene zmerne — Delo jamčeno

TELEFONI: CAnal 6-7172—6-7173

KAJ LAHKO STORI VSAKDO IZMED NAS V KORIST "PROLETARCA"?

- Pridobivajmo mu NOVIH naročnikov
- Obnavljajmo naročino TOČNO čim potrebuje
- Agitirajmo med drugimi naročniki, da store isto
- Prispevajmo v PROLETARCEV tiskovni sklad in prisporočajmo to tudi drugim
- Oglašajte v PROLETARCU priredbe društva in druge stvari
- Naročajte slovenske in angleške knjige iz PROLETARCEVE knjigarnje
- Poskrbite, da si naroči AMERIŠKI DRUŽINSKI KOLEDAR vsi tisti, ki tega še niso storili
- Naročite KOLEDAR tudi svojem v starem kraju in enako PROLETARCA.

Vsakdo naj storí za naš list kolikor more, pa bomo vse težave zmagovali!

To cepivo vsebuje bacil goveje jetike, ki je izgubil pri presejanju od enega gojišča na drugo vso napadalnost. Ta skrajno oslabljeni bacil (bacil Calmette-Guerin — skrajšano BCG), po katerem je dobila metodo svoje ime, ni več v stanu, da bi povzročil bolezni, vendar pa ščiti cepljeni organizem pred okužitvijo z bacilom jetike.

Da je to res tako, da je cepljene res nenevorno in učinkovito, je danes dokazano po vsem svetu. Danes skoraj ni več resnega glasu proti BCG. Če pa se kdaj, kakor n. pr. v Angliji, izjavlja proti temu sredstvu, teda ne morda zato, ker bi mislil, da je škodljivo, temveč zato, ker je mnenja, da v njegovi državi splošno cepljene ni potrebno, potem je bil dotedeni že inficiran, ker število jetičnih tudi brez tega pologoma pada. Toda tudi v teh državah so take trditve izjemne. Sicer pa so nekateri ljudje še danes tudi proti cepljenu proti kožam in sicer ravno v Angliji in Nemčiji. Pri tem, pa ti nasprotniki napredka ne navajajo toliko medicinskih razlogov, kot to, da je cepljene "poseganje v naravne, od boga dane zakone" itd.

To je vzbujala strah in sejala nezaupanje do BCG cepljene tako imenovana lubeška katastrofa. Prav v začetku uporabe metode so namreč v tej nemški bolnici zamenjali BCG z navadnimi bacili jetike. Res so bile posledice strašne, toda nikoli in nikjer na svetu ni več prišlo do podobne nesreče.

Danes se proizvaja cepivo BCG povsod pod najstrostjnim nadzorstvom, tako da je vsaka pomota in vsaka zloraba nemogoča. Pri nas imamo že več kot 20 let sredstva za BCG v Beogradu, ki proizvaja popolnoma brezhibno in visoko učinkovito vakcin.

Nekaj časa je vzbujala strah in sejala nezaupanje do BCG cepljene tako imenovana lubeška katastrofa. Prav v začetku uporabe metode so namreč v tej nemški bolnici zamenjali BCG z navadnimi bacili jetike. Res so bile posledice strašne, toda nikoli in nikjer na svetu ni več prišlo do podobne nesreče. Danes se proizvaja cepivo BCG povsod pod najstrostjnim nadzorstvom, tako da je vsaka pomota in vsaka zloraba nemogoča. Pri nas imamo že več kot 20 let sredstva za BCG v Beogradu, ki proizvaja popolnoma brezhibno in visoko učinkovito vakcin.

Cepivo danes samo na dva načina: novorojenčka v prvih 10 dneh po rojstvu s kapljicami, večjega otroka in odraslega pa z injekcijo vakcine v kožo. Morebit je še cepljene s tako imenovano skarifikacijo (vrezi v kožo, v katere se razmaže vakcina), ki je pa v bodoči pri nas ne bomo rabili.

Torej smo tam kakor po prvi svetovni vojni. In organizacija združenih narodov pa je šibkejša kakor pa je bila liga narodov. Vendar pa je še čas, da se ljudstva zdramijo in si izvojujejo mir na nitem način.

Toda ne ako bodo zapadne sile poslušale Churchilla.

(Konec s 1. strani)

tičari so ga motili z medklici, toda tehnična znanost mu je primopogla, da je on vse prekričal. Pred sabo je imel mikrofon in po zborovalnem prostoru zvočnike. Tisti, ki so ga skušali motiti, pa so imeli le gria.

Cemu je Churchill za evropsko unijo? Hoče jo pod anglo-ameriškim vodstvom, in ta namen je že dosegel. Hoče jo za Anglo-Sakse, in za družabni red, kakršnega oni reprezentirajo. V ta red sedaj pritrivalo tudi Nemčijo.

Namen te zapadoevropske unije ter atlantske zveze ni mir temveč ustaviti "komunizem". Mnogo pristašev te akcie je za takošnjo vojno z Rusijo. Drugi, bolj zmerni, pa se boje, da bodo vojne posledice tako strašne, da bo propadel kapitalizem tudi v onih deželah v katerih je že utrijen. Zato smatrajo, da naj Zed. države pomagajo s svojo gospodarsko močjo Italiji, Franciji in ostalem krogu zapadnih in škandinavskih držav, jačajo naj stari red n a japonskem in v svojem predelu Koreje in obnove naj nemški kapitalizem.

Torej smo tam kakor po prvi svetovni vojni. In organizacija združenih narodov pa je šibkejša kakor pa je bila liga narodov. Vendar pa je še čas, da se ljudstva zdramijo in si izvojujejo mir na nitem način. Toda ne ako bodo zapadne sile poslušale Churchilla.

HERE IN CHICAGO — on a grand scale and in heightened tempo — is every Main Street in America.

Along State Street's mighty mile are 1000 acres of retail floors — the greatest concentration of retail selling space in the world.

Here 20,000 manufacturers — American, European, Latin-American and Asian — offering everything from pins and play suits to artichokes and airplanes, feel the turbulent pulse of retail America each working day.

At this birthplace of the American department store, manufacturers of retail goods have for many decades evaluated consumer recognition and acceptance immediately and in certain terms.

State and Madison is the world's busiest shopping corner. A daily average of 450,000 customers throng the sidewalks, aisles and escalators of the huge department stores of these nine dynamic blocks, accounting for 60 per cent of Chicago's department store sales, which amounted to 326 million dollars in 1947. The remaining 40 per cent of the sales are made in 75 important community shopping centers which fan from State Street to the city limits and into the surrounding residential suburbs.

If a "better mousetrap" can be sold anywhere, it can be sold in Chicago. Within the immediate trading area are 5,314,000 persons. Seven million consumers within a 100-mile radius consider Chicago their market. There are ten million persons within 150 miles — sixty million within 500 miles — and untold thousands who annually vacation in the area to enjoy its many cultural and recreational features.

State Street is more than an expression of the vitality, wealth and aggressiveness of Chicago and Northern Illinois, even more than a thousand "test markets" in one. It is itself a tremendous and typical marketplace for goods from everywhere in America and the entire world.

For further information, write
TERRITORIAL INFORMATION DEPARTMENT
Marquette Building—140 South Dearborn Street, Chicago 3, Illinois—Phone EAndolph 6-1617

COMMONWEALTH EDISON COMPANY

Believing in the advantages of Chicago this company has been and is concentrating solely on the advancement of the territory it serves—cooperating with Illinois agencies having similar objectives

Romani, povesti, črtice in

Poučne in znanstvene knjige

KNJIGARNA "PROLETARCA"

2301 South Lawndale Avenue, Chicago, 23, Illinois

Pesmi, poezije, igre

Angleške knjige socialne in
znanstvene vsebineRomani, povesti, črtice in
opisi

Babilonska žena, (Joe Hocking), zanimiv roman v dveh delih, 629 str., broš. \$1.75, vez.	2.35
Beg iz téme, (ruski pisatelj), broš. 50c, vezana 1.00	
Boy, (L. Coloma), roman, broš. 25	
Boje noci—Mali junak, (F. M. Dostojevski), povesti, broš. 45	
Bilke, (Marija Kmet), povesti in értice, broš. 35	
Blagajna velikega vojvode, (Frank Heller), roman, broš. 1.00	
Cvetke, (H. Majar), šopek pravilne za stare in mlade, brok. 20	
Crni demanti, (Maurus Jokali), broš. \$1.25, vez. 1.75	
Crni panter, (Milan Pugelj), povesti in értice, broš. 50	
Daj nam danes naš vladanj, (A. Čerkvenik), povest, broš. 40	
Dalmatinske povesti, (Igo Kaš), broš. 45	
Dedek je pravil, (Julij Slapšak), pravilice in priovedke, broš. 65	
Domade živali, (Damir Feigel), vez. 40	
Drobija, (Fr. Milčinski), povesti, broš. 75	
Dva svetova, (Ivan Molek), povest slovenskega priseljenca, broš. 50	
Don Corea, (G. Keller), roman, broš. 25	
Dvonec, (Karl Ewald), naravoslovne pravilice s slikami, vez. 75	
Filosofska zgodba, (Alojz Jirasek), vez. 35	
Francija in francosko ljudstvo, (C. Petelin), splošen zanimiv oris Francije in njenega ljudstva, broš. 50	
Fran Baron Trenk, vodja hrvatskih pandurov, (G. Pandurić), broš. 35	
Gospod Fridolin, Zolna in njeva družina, (Fr. Milčinski), vez. 35	

Hija brez oken, (Tone Seliškar), socijalna povest, broš. 50	
Heptameron, (Marg. Valoška), povesti, broš. 35	
Humoreske, groteske in satire (Vi. Azov in Teffi), broš. 50	
Jeromkin krog, (A. Kozevnikov), povest za mladino s slikami, iz ruščine, prevel I. Vuk, broš. 35	
Jug (P. Chocholoušek), zgodovinski roman iz Balkana, 614 strani, vez. 1.25	
Juan Misericia, (P. L. Coloma), povest, broš. 75	
Jurkica Agičeva, (Ks. Sandor Gajški), zanimiva povest, 358 strani, broš. 65c, vez. 1.00	
Konfesije literata, (J. M. Machair), zbirka spisov, broš. 50c, vez. 85	
Kazaki (L. N. Tolstoje), kavkaska povest, broš. 50	
Kraljev vitez, (M. Zavaco), zgodovinski roman, 374 strani, broš. \$1.00, vez. 1.50	
Kreutzverje sonata, (L. N. Tolstoje), roman, broš. 40	
Marjetica (Anton Koder), idila, broš. 75	
Marsaljeza, (Herman Wendel), zgodovina međunarodne delavske ljudske, broširana 65	
Drobija, (Fr. Milčinski), povesti, broš. 75	
Dva svetova, (Ivan Molek), povest slovenskega priseljenca, broš. 50	
Don Corea, (G. Keller), roman, broš. 25	
Dvonec, (Karl Ewald), naravoslovne pravilice s slikami, vez. 75	
Filosofska zgodba, (Alojz Jirasek), vez. 35	
Francija in francosko ljudstvo, (C. Petelin), splošen zanimiv oris Francije in njenega ljudstva, broš. 50	
Fran Baron Trenk, vodja hrvatskih pandurov, (G. Pandurić), broš. 35	
Gospod Fridolin, Zolna in njeva družina, (Fr. Milčinski), vez. 35	

HERE IS A LIST OF THE BOOKS YOU CAN
GET NOW THROUGH THE GREATEST BOOK
SALE IN RECENT TIMES, LOOK IT OVER

American Outpost By Upton Sinclair. A book of reminiscences, (cloth) \$1.50

America's Way Out By Norman Thomas. A program for democracy, (cloth) \$2.00

Ancient Society By Lewis H. Morgan. Researches in the lives of human progress from Savagery through Barbarism to Civilization, (cloth) \$1.15

Between Two Worlds, Upton Sinclair. A new novel, 859 pages, (cloth) \$2.00

Cry for Justice By Upton Sinclair. An anthology of the literature of social protest, (cloth) \$1.25

Debs, His Authorized Life and Letters By David Darsner, (cloth) 75c

ENGLISH-SLOVENE DICTIONARY, By F. J. Kern, (cloth) \$5.00

Ethics and the Materialist Conception of History, By Karl Kautsky, (cloth) 60c

FROM MANY LANDS, By Louis Adamic. One of the greatest stories under the sun, the story of the coming and the meeting of scores of different peoples in so brief a period on the vast and beautiful American continent, (cloth) \$2.50

Grandsons, By Louis Adamic. The story of a man's love for his country and his search for the American Ideal. A Novel, (cloth) \$2.00

Goslings, A study of the American schools, by Upton Sinclair (cloth) \$1.00

Hundred Per Cent, By Upton Sinclair. A story of a patriot, (cloth) \$1.00

Jungle, By Upton Sinclair. A novel dealing with the strike of Colorado Coal Miners, 1913-14, (cloth) \$1.00

My America, 1928-1939. By Louis Adamic (cloth) \$3.00

Money Changers, By Upton Sinclair. A novel of Wall Street and the panic of 1907, (cloth) \$1.00

Mammonart, An essay in economic interpretation, By Upton Sinclair, (cloth) \$1.50

Oil, A picture of the oil industry in Southern California and taking in the world struggle, By Upton Sinclair, (cloth) \$1.00

Profits of Religion, By Upton Sinclair. A study of supernaturalism as a source of income and a shield to privilege, (cloth) \$1.50

Roman Holiday, By Upton Sinclair. America since the First World War—the Roman republic, after the destruction of Carthage—how much alike were they? (cloth) \$1.00

ROBERT'S RULES OF ORDER, By Henry M. Robert, (cloth) \$1.00

Science and Revolution, By Ernest Untermann (cloth) 50c

The Wet Parade, By Upton Sinclair. A full-length novel dealing with liquor drinking and the liquor traffic in the United States during the past thirty years, (cloth) \$1.00

Walls and Bars, By Eugene V. Debs. The story of Debs' life in prison, (cloth) \$1.00

World's End, A novel by Upton Sinclair, (cloth) \$2.00

Zabavna knjižnica, vsebina: Zlodični, Mažež, Mojster Koba, in Mladih zanikanjev lastni životopis, broš. 65	
Zbrani spisi, (Dr. Hinko Dolenc), broš. 40	
Zver se je prebudil, (Liam O'Flaherty), povest iz zakopov v zadnji vojni, broš. 65	
SLOVENSKI PISATELJI.	
Ivan Cankar: Zbrani spisi: I. zv., vsebina: Erotika, izdaja 1902; Erotik, izdaja 1899; Pesmi 1892-1898; Vinjeti, broš. \$1.50 vez. 2.00	

Dr. John J. Zavernik
PHYSICIAN and SURGEON
3724 WEST 26th STREET
Tel. Crawford 7-2212
OFFICE HOURS:
1:30 to 4 P. M.
(Except Wed., Sat. and Sun.,
6:30 to 8:30 P. M.)
(Except Wed., Sat. and Sun.)
Res. 2215 So. Ridgeway Ave.
Tel. Crawford 7-6616
If no answer — Call
Austin 7-5700

Pingvinški otok, (Anatole France), broš. \$1.00, vez. 1.50	
Plat zvona, (Leontid Andrejev), novele, vez. 35	
Pravilice in priovedke, (S. Kosutnik), broš. 25	
Belgrajski biser, povest iz davnih dñi, broš. 15	
Pravljice, (Frank Mičinski), ilustrirane, vez. 65	
Pričevanje o Petru Velikem, (A. Petruškevski—I. Steklaski), vez. 1.25	
Prelepa Vasiljica in druge ruske pravljice, (Cvetko Gorlar), broš. 75	
Povestice, (Rabiniranzath Tu-gore), broš. 25	
Pozigalec, (K. S.), broš. 20	
Povesti, (Lovro Kuhar), broš. 35	
Predor, (B. Kellermann), socialen roman, broš. 75c, vez. 1.00	
Razne povesti, broš. 45	
Roke Andreja Podlipnika, (Tone Seliškar), socialna povest, broširana 60	
Rinaldini, zanimiva romarska povest, broš. 35	
Romance in satire, (M. A. de Voltaire), broš. 1.00	
Rozalija in mornarji, (Branko Kreft), zanimivi potopisni fragmenti, broš. 65	
Male življenje, (Dr. Fr. Detela), povest, broš. 65c, vez. 1.10	
Savinčev pesimizem, (Etbin Kistan), novela, broš. 40	
Spanški testament, (Arthur Koestler), opis civilne vojne za svobodo in demokracijo, broš. 75	
Moje življenje, (Ivan Cankar), broš. 65c, vez. 1.00	
Štefka, ali kako je družina Šut premagala krizo, socialna povest iz sedanja dobe, broš. 75	
Najava vas, (Anton Novacjan), broš. \$1.00, vez. 1.50	
Orači, (A. Cerkvenik), povest iz delavskega življenja, broš. 65	
Ognica, ali hudobija in nedolnost, (Fr. Zakrajšek), povest, broš. 35	
Pariški zlatar, (Silvester K.), povest, broš. 15	
Paberik iz Roža, (Ivan Albrecht), venček mihih povestic, (broš. 25	

II. zvezek: Črtice in povesti ter Kritični in polemični spisi, broš. \$1.50, vez. 2.00	
III. zvezek: Jakob Ruda, Potovanje Nikolaja Nikića, Za narodov blagor. Črtice ter Kritični in polemični spisi, broš. \$1.50, vez. 2.00	
IV. zvezek: Knjiga za lahkomselne ljudi in Tujci, vezana 2.00	
XV. zvezek: Troje povesti, Črtice, Opombe, 327 str., broš. \$1.50, vez. 2.00	
Maselj Fran-Podlimbarski—Zbrani spisi:	
I. zvezek: Slik in Črtice, Gorski potoki in Tovariš Damjan, br. \$1.25, vez. 1.75	
Tavčar Ivan: Zbrani spisi:	
II. zvezek: In vendar! Slog Pia, V. Karlovec, čez osem let, Tat, Gospod Ciril, Mrtva srca, 480 str., broš. \$1.50, vez. 2.00	
IV. zvezek: Grajski pisar, 4000, IV. Zali, Izgubljeni bog, Pomlad, 512 strani, broš. \$1.50, vez. 2.00	
V. zvezek: Izza kongresa, zgodovinski roman, broš. \$1.50, vez. 2.00	
VI. zvezek: Trdina Janez: Zbrani spisi, (Uredil Dr. Ivan Prijatelj), Bajke in povesti o Gorjancih.	
III. knjiga, broš. 75c, vez. 1.25	
IV. knjiga, broš. 75c, vez. 1.25	
V. knjiga, broš. 60c, vez. 1.10	
VI. knjiga, broš. 85c, vez. 1.35	
VII. knjiga, broš. 85c, vez. 1.35	
VIII. knjiga, broš. 75c, vez. 1.25	
IX. knjiga, broš. 75c, vez. 1.25	
Janko Kersnik, zbrani spisi, vez. (Uredila dr. Ivan Prijatelj) in dr. Vlad. Levec) I. zv., Agitator, broš. 65	
VI. zv. I. in II. seš.: Gospod Janez, Kmetske slike, Humoreske, Povesti za ljudstvo, broš. \$1.50, vez. 2.00	
Spisi Andrejčevega Jožeta: I. III., IV., VI., VII. in VIII. zvezek po 30	
Frank Erjavec: Izbrani spisi za mladino, 486 strani, vez. 2.50	

PESMI IN POEZIJE-	
Homerjeva Ilidja, (Fr. Omerza), broš. I.	
Pesnitve, peti zbornik, (Anton Asker), fina vezba 1.50	
Preproste pesmi, (

FREE PRESS

Newspaper Monopoly Threatens Freedom Of The Press

New York—(FP)—The combination of high prices and shortages of newsprint is threatening to drive more newspapers out of business and preventing establishment of new papers, the American Newspaper Guild (CIO) reported in a 120-page study of the newsprint problem.

"Newsprint, the basic material for newspapers, is in such short supply throughout the world," the report said, "that there is danger to the continued health of the domestic newspaper industry, and to the maintenance of a free and democratic press abroad. Demand far exceeds supply, and producers of newsprint are reaping enormous profits."

Of the world's supply, 58% of the newsprint is produced by the Canadian trusts and 62% is consumed in the U. S. In the U. S. itself, monopolies gobble up most of the available supplies.

Daily and Sunday papers account for 90% of U. S. consumption, the ANG report said. All the weeklies, trade, fraternal, religious, labor and special press use only 10%. Although many papers refuse to reveal newsprint figures, the report said, government data secured in 1943 reveals that 88% of the supply used by dailies went to 293 papers, comprising less than 17% of all U. S. papers. Fifty-two papers, representing but 3% of the papers in the U. S., used 55% of this supply.

Pointing out that the newsprint squeeze has a direct effect on a free, competitive press, the report noted that between 1929 and 1944 there was a net loss of 200 daily papers, a decline of 10%, while at the same time circulation of the surviving papers rose 16%.

WORKING WOMAN NEEDS \$40 WEEKLY

A working woman living with her family in New York State in 1948 had to earn at least \$40.13 a week—\$2087 a year—in order to support herself adequately, pay her income tax, and put a little money aside for emergencies and old age, according to the findings of the 12th annual survey of living costs conducted by the New York State Department of Labor.

Less Enduring Evil

During the war a London couple was so terrified by the idea of being bombed that it was decided to send Junior, age 9, to an uncle in the country. Three days later they received a telegram: "Am returning boy. Please send bomb instead."

LITTLE LUTHER

By JOHN PAINE

"I have never been so outraged in my life!" roared Mr. Dilworth, the Dimity Diaper czar.

"What's the trouble, Pop—some one hit you for a raise?" grinned Little Luther.

"Yes!" shrieked Mr. Dilworth. "Can you imagine anyone so subservient as to ask for a raise when we all have to pull together as partners in industry, arm in arm, shoulder to shoulder, cheek to cheek, to keep America profitable?"

"It sounds pretty bad, Pop. What happened? Did the company union double-cross you?"

"Nothing like that, Luther. But in the suggestion box this morning there were 19 anonymous letters saying that if I don't come across with a 35% raise, there'll be a mysterious slowdown!"

"You can afford a \$35% raise, Pop, can't you?"

"Shut up! How dare you discuss my profits at a delicate time like this! One more word and I'll whop you!"

"Yes, Pop. Where did they dig up the 35% figure?"

"Some of the nates said the cost of living had gone up 20% since 1945 and they want the extra 15% for helping me raise my own standard of living in that time. How do you like that? And with the bottom falling out of the cost of living!"

"When did the bottom fall out of the cost of living, Pop?"

"Just the other day the bottom fell out. The Bureau of Labor statistics showed that living costs decline another 1%, which brings the decline to 1.8% since last August! Where will it end? The bottom is falling out and these reds, radicals, subversives, unionists and other undesirables demand a raise!"

"What is the average weekly wage in your plant, Pop?"

"My figures show that the average weekly wage in my plant is \$124.78, my boy."

"Stop figuring in what you and your management milk the firm for every week. What is the average weekly wage of the workers?"

"We don't call them workers any more, Luther."

"What do you call them?"

"We call them partners. Partners in the great patriotic struggle to keep free monopoly free. Shoulder to shoulder, arm to arm . . ."

" . . . and cheek to cheek. I know, Pop. But what is the average wage in your plant?"

"Roughly \$45 a week."

"What do you mean, roughly?"

"Oh, all right! \$39 a week."

"Do you know what 1.8% of \$39 is? Just over 70c, that's what it is. So the cost of living has gone down 70c a week for the average worker in your plant! But that \$39 a week is worth less than \$32 a week in terms of 1945 dollars. That 20% has to be restored! If I don't get my 20%, Free Enterprise is no longer Free Enterprise!"

"It isn't?"

"No, Luther, it isn't."

"You said a mouthful, Pop."

consider that everybody's standard of living has gone up except the wage earners' and when you consider . . ."

"ENOUGH! I'll hear no more!" howled Mr. Dilworth.

"That settles it. Everybody gets a 20% cut immediately!"

"How come, Pop?"

"Because I thought I made \$3,642,927.68 in 1948 and now you tell me it was worth only 80% of that in terms of 1945 dollars. That 20% has to be restored! If I don't get my 20%, Free Enterprise is no longer Free Enterprise!"

"It isn't?"

"No, Luther, it isn't."

"You said a mouthful, Pop."

When You Walk The Streets Again

MODEL PICKETS

In Paris 15 beautiful models of a world-famous dress designer went on strike when the firm refused them a pay raise. The next day the models appeared on a picket line wearing the most dilapidated and ill-fitting dresses they could dream up. In addition they carried placards reading: "These Are Creations By Lavoine—Created By The Wages He Pays Us." The girls got their raise.

CAN YOU HELP?

A short time ago when you got your mail from the mailman, you probably saw that familiar yellow-colored envelope with "PROLETAREC" in one corner. As soon as you saw that, I'll bet you said to yourself, "What do they want? Probably asking for money again."

And you were right too, in one sense. This time we didn't ask you for an outright donation. We know that we cannot ask you to dig into your pockets all the time, the pockets become empty after a while.

In this last letter that was sent out, we appealed to all of our subscribers to try and get at least ONE new subscriber for the paper, during the next year.

PROLETAREC is not the only newspaper that is having difficulty surviving. All across the country labor papers, and even large Dailies are being forced to cease publication.

Not so long ago the ILLINOIS STANDARD, publication of the Progressive Party in the State of Illinois quit publication after it failed in its efforts to raise money to meet the printing bills.

The SOCIALIST CALL has been skimping along on a four page issue for quite a while now, as it was forced to reduce from its original eight-page format. They are a few thousand dollars short of their \$10,000 goal, and have tried going back to an eight-page edition.

A Serbian paper, printed at our printery ceased just recently. The amount of advertising couldn't pay for the high printing costs.

And so it is, all across the country, small papers are struggling to keep alive, while the demands of the printers are choking out the very existence of the labor papers which have backed them for so many years.

The last campaign we had was very successful; we reached our goal. But, while we were collecting money to pay the old bill, the new bill kept mounting right up. So that now, we are in debt again. Since the first of the year the money has been coming in slower and slower, while on the other hand, the bills have been coming in at the same rate.

It is hard to ask you for donations all the time. We do not like to do it. That is why we are trying to concentrate on this one objective now: INCREASING CIRCULATION. We, here at the office are powerless without the backing and support, and cooperation of our many friends and readers.

If everyone of you who are reading this could get just ONE new subscriber this year, our paper will be able to continue.

"Repeal Draft Law," Say Opponents of Selective Service

WASHINGTON—"There is no longer any sound argument for continuation of the Selective Service law," says the Nat'l Council Against Conscription. "The Army on Jan. 8 announced that voluntary enlistments and re-enlistments averaging 35,000 a month have made Selective Service calls unnecessary for the next two months.

The Navy and Air Force have not used the draft system. Thus the Army alone is responsible for wasting this year \$27,476,700 which is the cost of the Selective Service system. Since the draft law went into operation the Army has asked Selective Service for 45,000 men.

"War Scare"

"The Army has made no special effort to improve its recruiting and has failed to make a number of improvements which had been suggested as recruiting aids," continues the Council. "Moreover, the war scare which was chiefly responsible last spring for the passage of the draft has since been revealed as synthetic crisis inspired by the national military establishment.

"Instead of waiting to fight a defensive battle against U.M.T., opponents of conscription ought

Goodwill

From Behind The Iron Curtain Comes Display of Civilian Goods, Not Armament

Signs are multiplying that things are not good in our country. None the less, the echo comes back doubly hard from the bi-partisans... War.

Whom must we fight? Those guys behind the Iron Curtain is the quick answer. In New York last month a bit of the so-called Iron Curtain was there for everyone to see. The Republic of Czechoslovakia held an exhibit of her products in Rockefeller Plaza which filled two floors in the Museum of Science and Industry. Did it show helmets, gas masks, tanks, artillery, planes, bombs and guns?

Close to 175,000 Americans saw this month-long exhibit.

Ask them.

They would say, "We saw guns, but they were fine hunting rifles and shotguns for animals."

They would remind you that the Hudson Tunnel is lined with Czech tiles, that the New York Police Department just purchased about 2,000 Czech motor bikes, that the turbo-generator shafts at Niagara Falls were made in Czechoslovakia... and they would tell of machine tools, precision instruments, cameras, textiles, leather, embroideries, musical instruments, toys and huge castings, of heavy industry and automobiles on display.

Above the exhibit was the slogan:

"LET US BUILD GOODWILL THROUGH COMMERCE!"

And this exhibit is going to New Orleans, to the West Coast, South and Central America, Canada, to the Near and Middle East and to India. Is this war-mongering or preparation for war?

The national budget of Czechoslovakia for 1950 will be one and a quarter billion dollars, about the same as Pennsylvania's, and 10% of it—only 10%—is for the armed forces.

These are the people Washington and New York demand that we fight—if not now, sometime in the future. These people are part of the one billion world's people ruled by what are called Communist dominated governments.

They want trade, goodwill and peace.

Our memories are long. We who went through the last depression remember the 15 million unemployed, and this time the number will be 30 million. In 1932 the General Electric Works at Schenectady rallied on the Soviet Union for half ITC orders.

Today, Czechoslovakia extends her hand in friendship.

We should grasp it firmly. Not only with her but all others who are rebuilding and raising the standards of their people.

Dad Acted From Experience

"My dad must have got into all sorts of mischief when he was a boy."

"What makes you think so?"

"He knows exactly what questions to ask me when he wants to find out what I've been doing."

Why He Lost Out

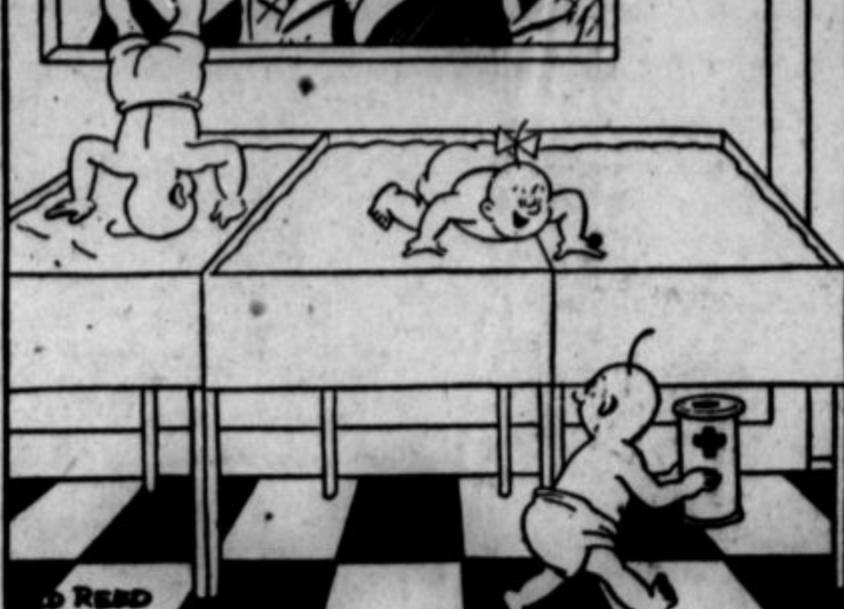
Father: "So you love my daughter?"

Suitor: "Love her? Why, I would die for her. For one soft glance from her sweet eyes I would hurl myself off a lofty cliff—glad of the chance to sacrifice myself in her name."

Father: "Well I forbid the marriage. I'm something of a liar myself and one is enough in a small family like ours."

now to take the initiative in demanding an end not only to the draft and other peacetime military compulsions, but also to the war scares the Army creates to hoodwink Congress when it wants questionable measures," concludes the Council.

The Three Bares

"Tucker's got a good crowd—now go out and take up a collection for the Red Cross."

"SLAVE" LABOR

END OF "FOREIGN SLAVE LABOR" IN U. S. SEEN IN NEW PACTS

"It's likely to be tougher in 1949 for big plantation owners

are to be recruited only when the Service finds it impossible to obtain enough American workers locally.

"It looks now as though the use of foreign 'slave labor' on the big ranches and plantations may be about over," declared President H. L. Mitchell of the A.F. of L. National Farm Labor Union.

"We're inclined to favor the utilization of Puerto Ricans if it becomes necessary. After all, they're American citizens. They will be free to join unions. They'll be free to quit their jobs if they don't like the conditions, or the wages.

"By contrast, many of the Mexicans, once they crossed to this side, were kept in a state of serfdom. They were threatened with arrest and deportation if they protested either the wages or conditions of employment. They couldn't organize, and they were used to break down American standards.

"In any event, we think many of the big agricultural operators, finding they can't exploit the Puerto Ricans or keep them in involuntary servitude, are going to think twice about importing them. They may discover that the supply of workers right here at home is adequate, after all."

"Loaded" Questions

Can't Get

Honest Answers

"Have you stopped beating your wife?"

"Do you still believe the capital of the United States should be moved to Moscow?"

"Is your sister still as homely as she used to be?"

Sensible people know you can't safely answer loaded questions like these. No matter how you answer 'em, you're stuck.

But the General Electric Co. apparently is underestimating the good sense of the members of the 81st Congress. The big firm distributed thousands of sheets filled with loaded questions about Taft-Hartley—and asked the public to send the replies to Congress.

A good many of these questionnaires have descended upon the offices of Congressmen. Rep. John McSweeney (D., Ohio) tabulated 46 replies (only a very few of them from workers). His figures show the loaded questions are producing the loaded answers that General Electric wants in defense of T-H.

But we don't think GE's "poll" shows the public's attitude on T-H any more than Mr. Roper, Mr. Gallop and Mr. Crossley show the public's sentiment in the November elections. In fact, we think the same people who confused the pollsters in November are getting ready to let Congress know they want T-H repealed—and quick.

Since then, Schacht has been living in the British zone of Germany. A few days ago, he refused to go to the American zone to be tried by a German court as a "high Nazi offender." The British, of course, could make him go, but he apparently has too many powerful friends.

Some time ago, a German "denazification court" sentenced Von Papen to eight years in prison as a "major Nazi offender." Now another German court, in the American-controlled zone, sets him free with a \$9,000 fine—just a "slap on the wrist."